

Rapport

Meerderheid wil vasthouden aan CO2-belasting voor grote vervuilende bedrijven

21 augustus 2020

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2020/138

Datum

augustus 2020

Auteurs

Milan Driessen
Wietse van Engeland
Peter Kanne

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Belangrijkste uitkomsten	4
2	Zorgen om klimaatverandering	6
2.1	Zorgen over uitstoot gelijk gebleven	6
2.2	Kabinet moet niet minder doen tegen klimaatverandering	7
3	Klimaat en duurzaamheid tijdens corona	8
3.1	Steun voor stimuleren thuiswerken en heffing op vliegtickets	8
3.2	Ruim helpt: CO ₂ -belasting grote bedrijven uitstellen geen goed idee	10
4	Positieve gevolgen coronacrisis	12
4.1	Positief: minder CO ₂ -uitstoot en minder verkeer	12
4.2	Meerderheid positief over thuiswerken, vooral tijdswinst	13
5	Na de crisis	15
5.1	Stimuleer thuiswerken en beperk auto- en vliegverkeer	15
6	Onderzoeksverantwoording	16

1 Belangrijkste uitkomsten

Zorgen even groot, kabinet mag niet minder doen tegen klimaatverandering

Nederlanders maken zich nog net zoveel zorgen over de uitstoot van broeikasgassen, de klimaatverandering en de effecten daarvan voor het klimaat als drie maanden geleden: 70 procent maakt zich hier zorgen over.

Nederlanders willen dat het kabinet in ieder geval *niet minder* gaat doen dan wat het nu aan plannen bekend heeft gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

Net als in maart vinden vier op de tien Nederlanders (41%) dat het kabinet-Rutte (veel) meer zou moeten doen om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan.¹ Eén op zeven (14%) vindt dat het wel wat minder mag: dit aandeel is iets gedaald ten opzichte van maart (17%) en februari (19%) dit jaar.

Meerderheid wil vasthouden aan CO2-belasting voor grote vervuilende bedrijven

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er een CO2-belasting zou komen voor de driehonderd meest vervuilende bedrijven. Begin april heeft het kabinet besloten dit – vanwege de coronacrisis – uit te stellen. Ruim de helft (55%) vindt dit een slecht idee, 18 procent vindt van niet.

Niet verwonderlijk, aangezien het overgrote deel van de Nederlanders (91%) vindt dat grote bedrijven die vervuilen daarvoor moeten betalen. Nederlanders zijn hier voor ongeacht hun politieke voorkeur.

Minder verkeer positief gevolg van de coronacrisis

Vanwege de coronacrisis werken meer mensen thuis en zitten (dus) minder mensen op de weg. Ruim acht op tien Nederlanders (83%) zijn hier positief over, bijna niemand (slechts 1 procent) staat er negatief tegenover. Driekwart noemt de afname van luchtvervuiling als een positief gevolg van de afname van het verkeer. Zeven op de tien ziet ook de vermindering van de CO2 uitstoot als een positief gevolg.

Nederlanders waarderen thuiswerken

Zeven op de tien Nederlanders zijn positief over het meer vanuit huis werken, vijf procent is er negatief over. De tijdwinst, mensen hoeven niet meer naar werk te reizen, wordt het meest gewaardeerd (68%). Volgens 58 procent zorgt thuiswerken er (ook) voor dat ze hun eigen tijd beter kunnen indelen en bijna de helft (46%) van de mensen die thuiswerkt zegt hierdoor efficiënter te werken. Ook noemt bijna de helft (45%) van de thuiswerkers de milieuwinst door verminderde CO2-uitstoot als positief gevolg.

Na de crisis: stimuleer thuiswerken

De coronacrisis heeft ook een aantal gevolgen die mensen als positief ervaren. Om de positieve gevolgen die mensen door corona ervaren vast te houden kan de overheid een aantal maatregelen treffen. Met name het stimuleren van meer thuiswerken kan op enthousiasme rekenen: 60

---

¹ Dit onderzoek liep van vrijdag 5 tot en met maandag 8 juni: de uitspraak van de commissie Remkes over de stikstofuitstoot werd maandagmiddag pas bekend gemaakt.

procent geeft deze maatregel een acht of hoger. Driekwart van de Nederlanders vindt dat thuiswerken normaler moet worden en dat de overheid dit best financieel mag stimuleren.

Ticket- en vleestaks voor verduurzaming

Ook voor maatregelen die een investering vragen is er steun: zo vinden zeven op de tien (69%) dat er een tickettaks mag komen, waarbij meer vliegen leidt tot een hogere ticketprijs.

Zes op de tien (63%) vinden dat de vleesprijs iets omhoog zou mogen als dit veehouders zou helpen verduurzamen.

Verantwoording

I&O Research voerde een landelijk representatief onderzoek uit onder 1.700 Nederlanders van 18 jaar en ouder. Het onderzoek vond plaats van vrijdag 5 tot dinsdagochtend 8 juni 2020.

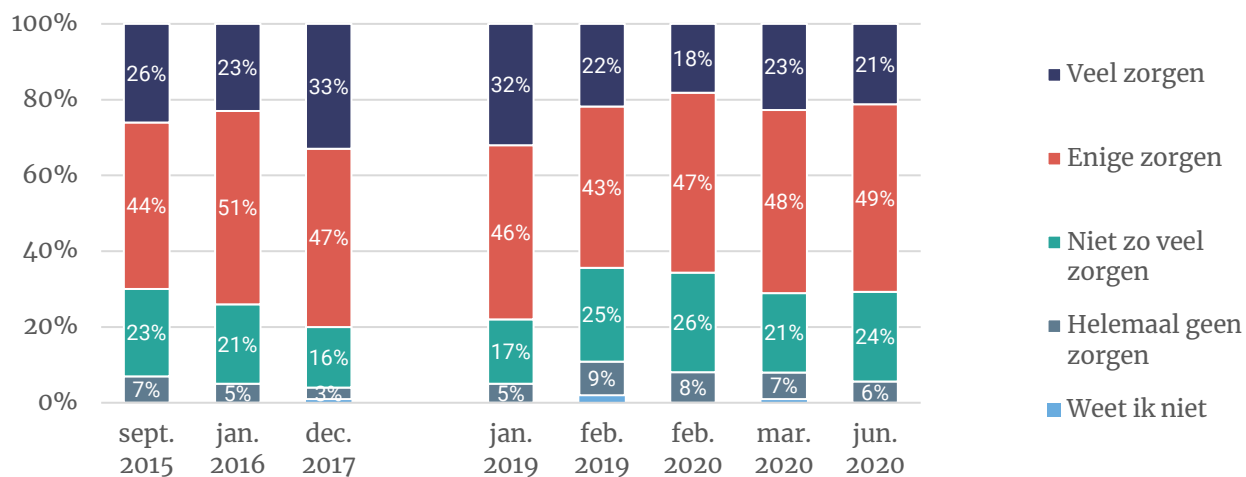
De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. Het grootste deel van de deelnemers (1.644) is afkomstig uit het I&O Research Panel. Daarnaast vulden 56 Nederlanders de vragenlijst in via het panel van Panel Inzicht.

2 Zorgen om klimaatverandering

2.1 Zorgen over uitstoot gelijk gebleven

Nederlanders maken zich nog net zoveel zorgen over het klimaat als drie maanden geleden: in maart maakte 71 procent zich veel of enige zorgen, nu is dat 70 procent (figuur 1).

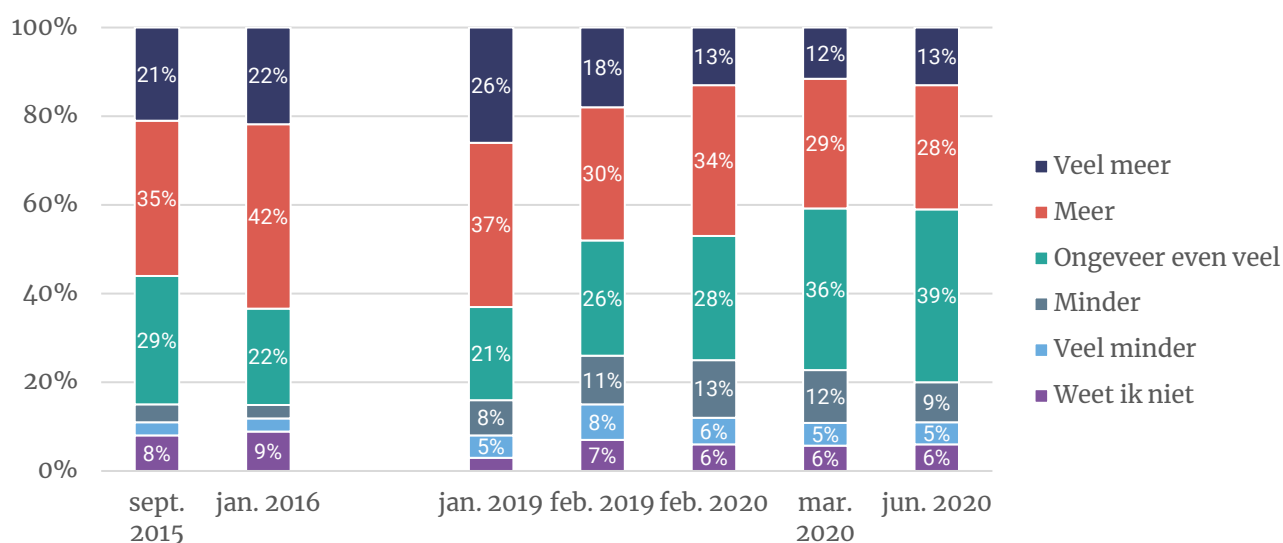
Figuur 1 - In hoeverre maakt u zich zorgen over de uitstoot van broeikasgassen (onder andere CO2), de klimaatverandering en de effecten daarvan voor het milieu? (basis: allen)

2.2 Kabinet moet niet minder doen tegen klimaatverandering

Net als in maart vinden vier op de tien Nederlanders (41%) dat het kabinet-Rutte (veel) meer zou moeten doen om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan.² Eén op zeven (14%) vindt dat het wel wat minder mag; dit aandeel is iets gedaald ten opzichte van maart (17%) en februari (19%) dit jaar.

In vergelijking met februari van dit jaar neemt vooral het aandeel toe dat van mening is dat het kabinet ongeveer even veel moet doen in vergelijking met wat het kabinet-Rutte tot nu toe bekend heeft gemaakt te gaan doen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen: van 28 procent in februari naar 39 procent nu. Per saldo willen Nederlanders dus nog steeds dat het kabinet in ieder geval *niet minder* gaat doen dan wat het nu aan plannen bekend heeft gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

Figuur 2 - Vindt u dat het kabinet-Rutte meer, minder of ongeveer evenveel moet doen om de uitstoot van broeikasgassen (onder andere CO₂) te verminderen? (In vergelijking met wat het kabinet-Rutte tot nu toe bekend heeft gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen)

² Dit onderzoek liep van vrijdag 5 tot en met maandag 8 juni: de uitspraak van de commissie Remkes over de stikstofuitstoot werd maandagmiddag pas bekend gemaakt.

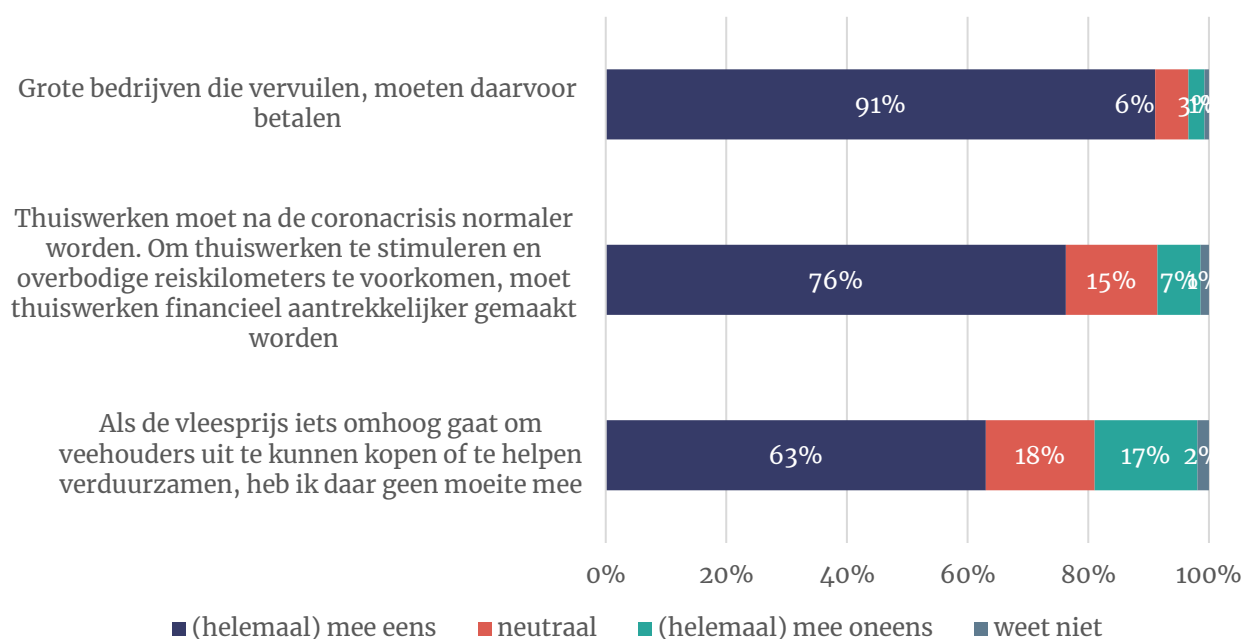

3 Klimaat en duurzaamheid tijdens corona

3.1 Steun voor stimuleren thuiswerken

In het onderzoek hebben we enkele stellingen over klimaat, duurzaamheid en de coronacrisis voorgelegd. De stellingen hebben betrekking op wat voor maatregelen de overheid zou moeten treffen. Het overgrote deel (91%) van de Nederlanders vindt dat grote bedrijven die vervuilen daarvoor moeten betalen. Nederlanders zijn hier in meerderheid voor, ongeacht hun politieke voorkeur: kiezers van GroenLinks (98%) en PvdD (97%) zijn het vaakst met de stelling eens, maar ook VVD-kiezers (90%), PVV-kiezers (81%) en FvD-kiezers (76%) zijn het hier in meerderheid mee eens.

Driekwart van de Nederlanders vindt dat thuiswerken normaler moet worden en dat de overheid dit best financieel mag stimuleren. Ook voor een maatregel die om een investering vraagt is er steun: zes op de tien (63%) vinden dat de vleesprijs iets omhoog zou mogen als dit veehouders zou helpen verduurzamen.

Figuur 3 - Kunt u voor elk van deze uitspraken aangeven in hoeverre u het ermee eens of oneens bent? (basis: allen)

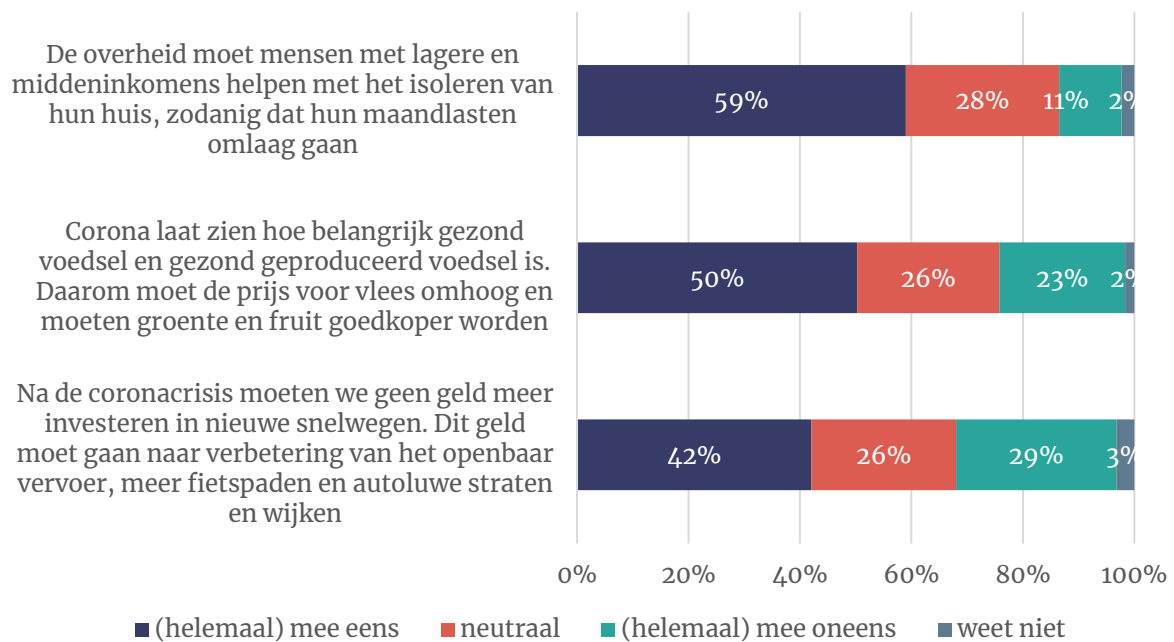

Zes op de tien (59%) vinden dat de overheid mensen met een lager- of middeninkomen moet helpen met isoleren van het huis. Met name kiezers van GroenLinks (81%), SP (82%) en PvdD (78%) zijn hier voorstander van.

De helft van de Nederlanders vindt dat de coronacrisis het belang van gezond (geproduceerd) voedsel laat zien en dat daarom vlees in prijs verhoogd moet worden en groente en fruit goedkoper moeten worden. Ongeveer een kwart (23%) is hierop tegen.

Ruim vier op de tien (42%) Nederlanders vindt dat na de coronacrisis er geen geld meer in nieuwe snelwegen moeten worden geïnvesteerd. In plaats daarvan moet dit geld naar verbetering van het openbaar vervoer, fietspaden en autoluwe straten en wijken gaan. Drie op de tien (29%) Nederlanders is hier op tegen

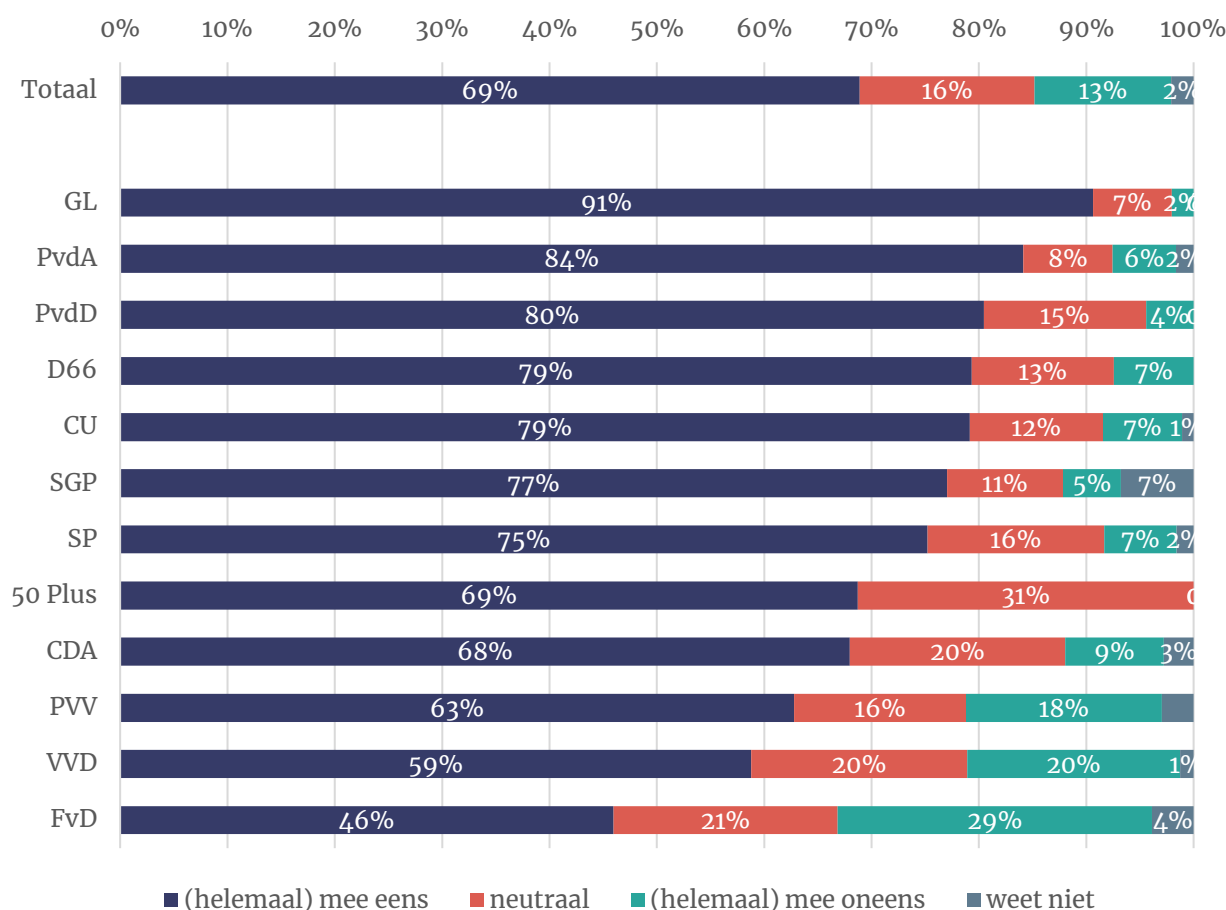
Figuur 4 - Kunt u voor elk van deze uitspraken aangeven in hoeverre u het ermee eens of oneens bent? (basis: allen)

3.2 Steun voor heffing op vliegtickets

Zeven op de tien Nederlanders (69%) zijn het eens met de stelling “Er moet een heffing komen op vliegtickets (tickettaks): naarmate men meer vliegt gaat de prijs van het ticket omhoog.”

Met name kiezers van GroenLinks (91%), PvdA (84%), PvdD (80%), D66 (79%) en ChristenUnie (79%) vinden dit een goed idee, maar bij kiezers van alle partijen bestaat er veel steun voor. Alleen onder FvD-kiezers kan deze maatregel niet op de steun van een meerderheid (46%) rekenen, al vormt het aandeel van de FvD-kiezers dat het met de stelling oneens is (29%) ook geen meerderheid.

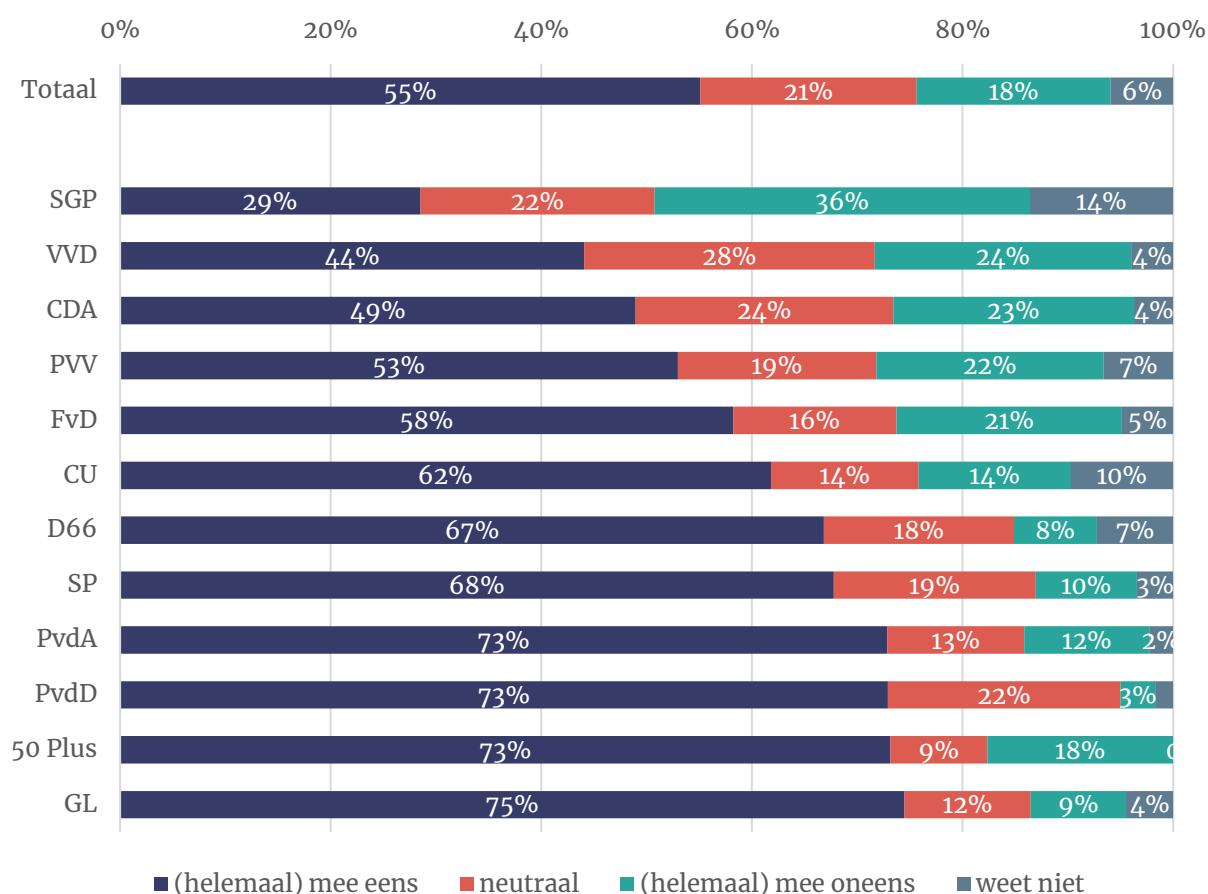
Figuur 5 - In welke mate bent u het eens of oneens met deze uitspraak: Er moet een heffing komen op vliegtickets (tickettaks): naarmate men meer vliegt gaat de prijs van het ticket omhoog. (basis: allen, naar huidige politieke voorkeur)

3.3 Ruim helft: CO2-belasting grote bedrijven uitstellen geen goed idee

In het Klimaatakkoord dat het kabinet vorig jaar heeft vastgesteld (na onderhandelingen met meerdere betrokken partijen) is afgesproken dat er een CO2-belasting zou komen voor de driehonderd meest vervuilende bedrijven. Begin april dit jaar heeft het kabinet besloten dit – vanwege de coronacrisis – uit te stellen.³

Meer dan de helft (55%) vindt het een slecht idee om CO2-belasting op grote vervuilende bedrijven uit te stellen, 18 procent vindt van niet. Kiezers van GroenLinks (75%), PvdA, PvdD en 50Plus (elk 73%) zijn het vaakst met de stelling. Ook een meerderheid van de kiezers van de coalitiepartijen D66 (67%) en ChristenUnie (62%) vindt dit een slecht idee. Minder dan de helft van de kiezers van de andere coalitiepartijen VVD (44%) en CDA (49%) vindt het een slecht idee, geldt voor beide kiezersgroepen dat het aandeel dat dit een slecht idee vindt groter is dan het aandeel dat dit *geen* slecht idee vindt.

Figuur 6 - In welke mate bent u het eens of oneens met deze uitspraak: Het uitstellen van CO2-belasting voor grote vervuilende bedrijven zoals het kabinet heeft besloten, is een slecht idee. (basis: allen, naar huidige politieke voorkeur)

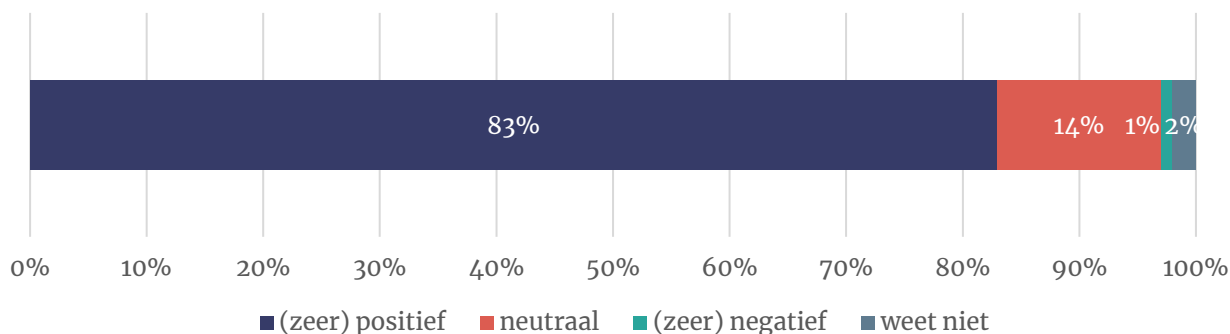
³ Deze tekst is ook voorgelegd aan respondenten. Deze vraag is voorgelegd na de stellingen uit paragraaf 3.1

4 Positieve gevolgen coronacrisis

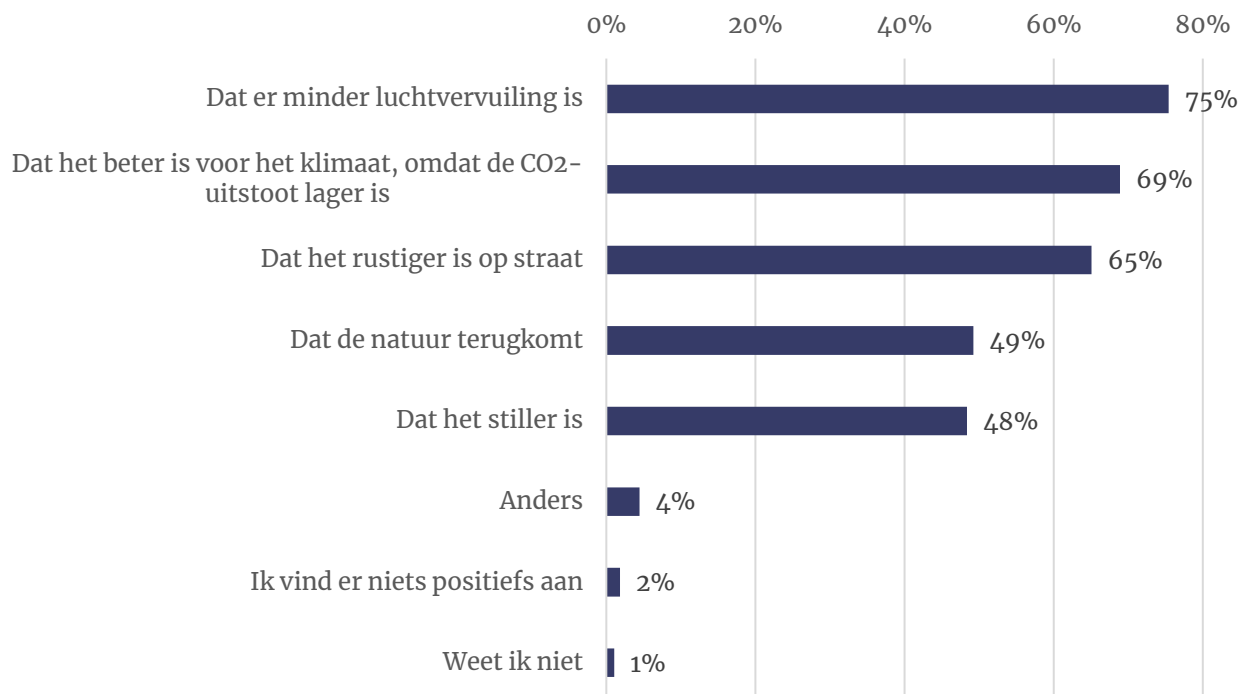
4.1 Positief: minder CO2-uitstoot en minder verkeer

Vanwege de coronacrisis werken meer mensen thuis en reizen er minder mensen. Er is daardoor minder verkeer op de weg en meer dan acht op de tien (83%) is hier positief over, slechts 1 procent staat hier negatief tegenover.

Figuur 7- Door de coronacrisis is er minder verkeer op de weg. Ervaart u dat als positief, negatief of geen van beiden?

Wat waarderen mensen als gevolg van minder verkeer op de weg? Driekwart noemt de afname van luchtvervuiling als een positief gevolg van de afname van het verkeer. Zeven op de tien ziet ook de vermindering van de CO2 uitstoot als een positief gevolg. Twee derde waardeert het dat het rustiger op straat is. Bijna de helft van de Nederlanders ervaart dat de natuur terugkomt (49%) en dat het stiller is (48%).

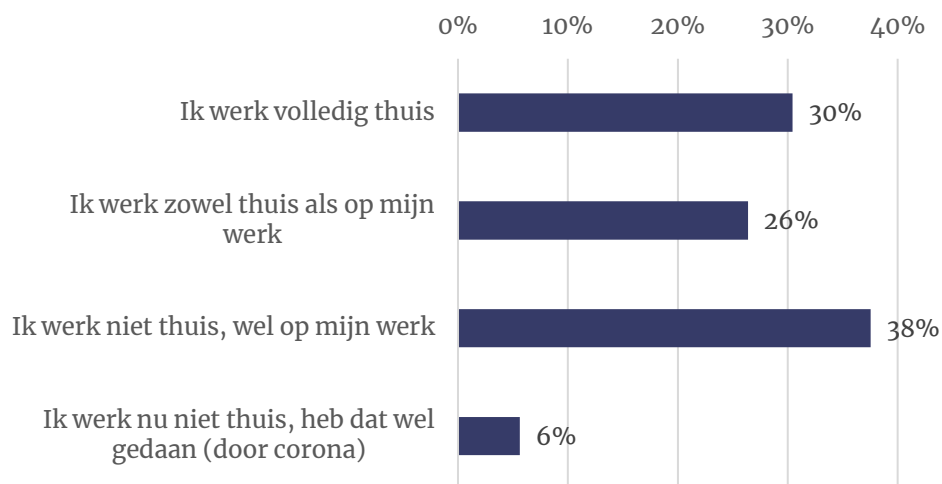

Figuur 8 - Hier ziet u mogelijke positieve gevolgen van 'minder verkeer op de weg'. Welke hiervan ervaart u zelf als positief? Meerdere antwoorden mogelijk. (basis: allen).

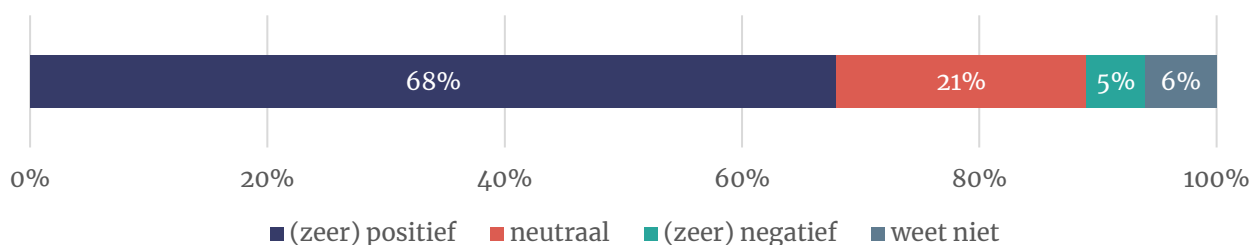
4.2 Meerderheid positief over thuiswerken, vooral tijds winst

Door de coronacrisis gingen minder mensen naar hun kantoor en gingen meer mensen thuiswerken. Ruim de helft (56%) van de werkenden werkt op dit moment wel eens thuis, zes procent werkte thuis door corona maar doet dit inmiddels niet meer.

Figuur 9 - Welke situatie geldt op dit moment voor u? (basis: werkenden)

De meeste Nederlanders zijn positief over het meer vanuit huis werken: 69 procent staat hier positief tegenover en vijf procent negatief. Mensen die samenwonen zijn vaker positief over thuiswerken (71%) dan mensen die alleen wonen (62%) maar het verschil is niet heel groot. Mensen die op dit moment thuiswerken zijn positiever dan gemiddeld (76% positief t.o.v. 68% gemiddeld).

Figuur 10 - Door de coronacrisis wordt er meer vanuit huis gewerkt. Ervaart u dat als positief, negatief of geen van beiden? (basis: allen)

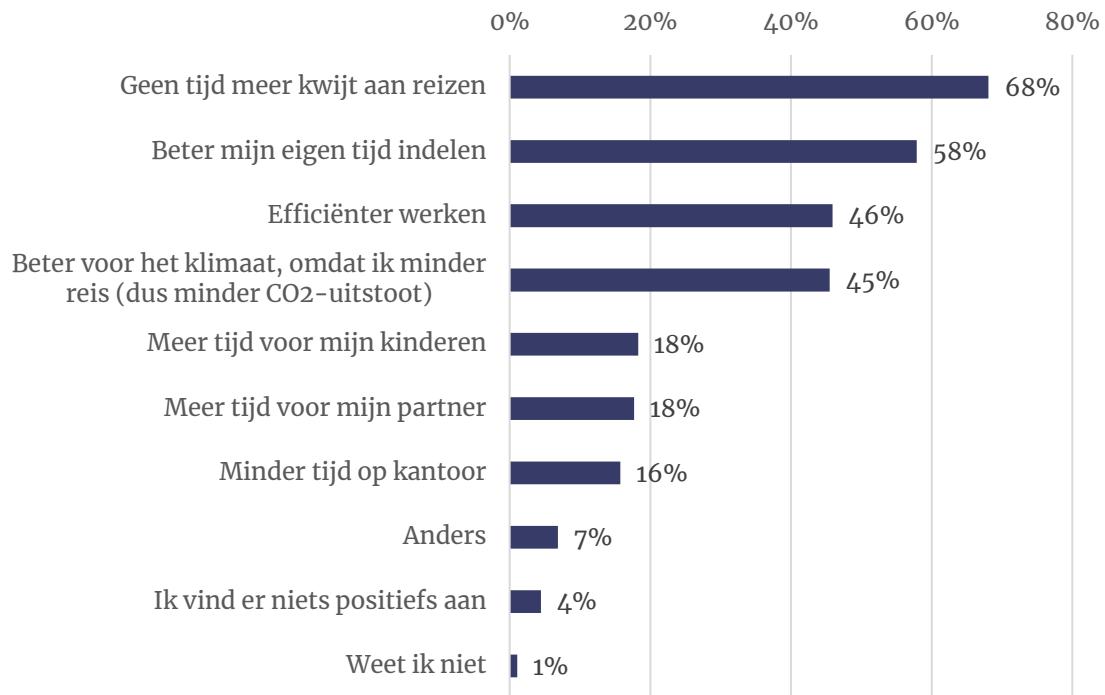
De tijds winst van het thuiswerken, doordat mensen niet meer naar werk hoeven te reizen, wordt het meest als positief gevolg genoemd (68%). Volgens 58 procent zorgt thuiswerken ervoor dat ze hun eigen tijd beter kunnen indelen en bijna de helft (46%) van de mensen die thuiswerkt zegt hierdoor efficiënter te werken.

Ook noemt bijna de helft (45%) van de thuiswerkers de milieuwinst door verminderde CO₂-uitstoot als positief gevolg. Voor een minderheid betekent thuiswerken meer tijd voor de kinderen (18%) of partner (16%). Volgens vier procent is er helemaal geen positief gevolg van het thuiswerken.

Andere positieve gevolgen die worden genoemd zijn:

- Overleg met collega's gaat efficiënter
- Meer tijd voor lichaamsbeweging
- Minder afleiding door collega's

Figuur 11 - Hier vindt u een lijstje van mogelijke positieve gevolgen van meer thuiswerken (door de coronacrisis). Welke hiervan ervaart u als positief? Meerdere antwoorden mogelijk. (basis: mensen die thuiswerken)

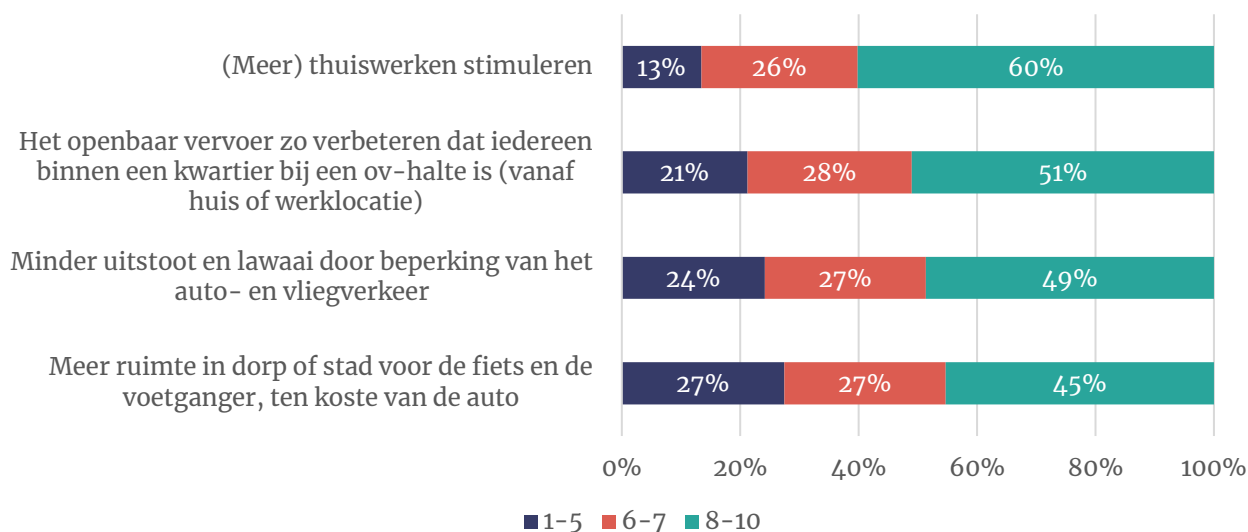
5 Na de crisis

5.1 Stimuleer thuiswerken en beperk auto- en vliegverkeer

De coronacrisis heeft dus een aantal gevolgen die mensen ook als positief ervaren: het is rustiger op straat en een groot deel staat positief tegenover thuiswerken. Om de positieve gevolgen die mensen door corona ervaren vast te houden kan de overheid een aantal maatregelen treffen. Aan respondenten zijn een aantal maatregelen voorgelegd en gevraagd hoe wenselijk ze die vinden (figuur 11).

Voor alle maatregelen geldt dat er meer mensen zijn die het een wenselijke maatregel vinden dan mensen die het een onwenselijke maatregel vinden. Met name het stimuleren van meer thuiswerken kan op enthousiasme rekenen: 60 procent geeft deze maatregel een acht of hoger. Ook voor de andere maatregelen geldt dat een grote groep, ongeveer de helft, de maatregelen zeer wenselijk acht. Het verbeteren van het openbaar vervoer zodat iedereen toegang heeft tot een ov-halte in de buurt is volgens 51 procent zeer wenselijk (een acht of hoger), minder uitstoot en lawaai in de buurt door auto en vliegverkeer te verminderen is volgens 49 procent wenselijk.

Het beperken van autoverkeer roept naar verhouding wel meer weerstand op dan het stimuleren van thuiswerken of het verbeteren van het openbaar vervoer. Een deel (24%-27%) vindt het beperken van auto- en vliegverkeer om uitstoot en lawaai te verminderen of om meer ruimte aan de fiets en voetganger te geven echter onwenselijk.

Figuur 12 – Hier ziet u een lijstje van maatregelen die de overheid zou kunnen nemen om de positieve gevolgen die mensen door corona ervaren vast te houden. Wilt u voor elke maatregel – met een cijfer van 1 tot 10 – aangeven hoe wenselijk u deze maatregel zou vinden? (basis: allen)

6 Onderzoeksverantwoording

Verantwoording

I&O Research voerde een landelijk representatief onderzoek uit onder 1.700 Nederlanders van 18 jaar en ouder. Het onderzoek vond plaats van vrijdag 5 tot dinsdagochtend 8 juni 2020.

De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. Het grootste deel van de deelnemers (1.644) is afkomstig uit het I&O Research Panel. Daarnaast vulden 56 Nederlanders de vragenlijst in via het panel van Panel Inzicht.

In het rapport wordt vergeleken met de peiling van eind maart. Hieraan deden 2.342 respondenten mee.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=1.700 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,4 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl